

Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή

ECO/499
Επισκέψεις στα κράτη μέλη
στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου 2018-2019

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή

Επισκέψεις στα κράτη μέλη στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου 2018-2019
(ενημερωτική έκθεση)

Εισηγήτρια: **Reine-Claude MADER**

Απόφαση της συνόδου ολομέλειας Νομική βάση	16/05/2019 Άρθρο 34 του Εσωτερικού Κανονισμού Ενημερωτική έκθεση
Αρμόδιο τμήμα	«Οικονομική και Νομισματική Ένωση, οικονομική και κοινωνική συνοχή»
Υιοθέτηση από το τμήμα	17/10/2019
Υιοθέτηση από την Ολομέλεια	31/10/2019
Σύνοδος ολομέλειας υπ' αριθ.	547
Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας (υπέρ/κατά/αποχές)	153/4/5

1. Συμπεράσματα και συστάσεις

1.1 Η διοργάνωση ακροάσεων, κατόπιν πρωτοβουλίας της ΕΟΚΕ, αποσκοπούσε στη συνάντηση με την κοινωνία των πολιτών υπό την ευρύτερη έννοιά της, ώστε να αξιολογηθεί η γνώση και η συμμετοχή της στη διαδικασία του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου¹. Ήταν εποικοδομητική και χρήσιμη διότι επέτρεψε στην ΕΟΚΕ να δημιουργήσει άμεσο δεσμό με όλες τις συνιστώσες της κοινωνίας των πολιτών των χωρών στις οποίες πραγματοποιήθηκαν επισκέψεις. Αποκάλυψε ένα σημαντικό αίτημα της κοινωνίας των πολιτών για ενημέρωση. Πάντως, ο προσανατολισμός του εγχειρήματος ήταν πιο πολιτικός.

Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι:

- τα κράτη πρέπει να ενθαρρύνονται με τις συστάσεις ώστε να διαβουλεύονται με την κοινωνία των πολιτών και να προβλέπουν τους όρους της διαβούλευσης προκειμένου να αντιμετωπιστεί η έλλειψη ενημέρωσης που αναδείχθηκε κατά τις ακροάσεις·
- η κοινωνία των πολιτών πρέπει να συμμετέχει στη συνέχεια που δίδεται στις συστάσεις του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου προκειμένου να διασφαλιστεί η απαιτούμενη διαφάνεια και να καταστεί δυνατή η διατύπωση της άποψής της·
- τα κράτη πρέπει να κληθούν να δώσουν στην κοινωνία των πολιτών τα μέσα για να συμμετέχει με τρόπο ενεργό, παραγωγικό και κατάλληλο για να προσεγγίσει τις μη κυβερνητικές οργανώσεις (ΜΚΟ), τα μικρού μεγέθους συνδικάτα και τους νέους, που δεν διαθέτουν τα μέσα να ταξιδεύουν στις πρωτεύουσες όπου πραγματοποιήθηκαν οι ακροάσεις·
- πρέπει να δημιουργηθεί μια κοινή βάση που να περιλαμβάνει, για παράδειγμα, την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, την κοινωνική πολιτική και όλες τις βασικές για την ευρωπαϊκή συνοχή πολιτικές.
- πράγματι, η μείωση των δημόσιων ελλειμμάτων δεν μπορεί να αποτελεί το άλφα και το ωμέγα των οικονομικών πολιτικών.

1.2 Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι η ύπαρξη Οικονομικών και Κοινωνικών Επιτροπών (ΟΚΕ) σε κάθε κράτος θα καταστήσει δυνατή την εκπροσώπηση της οργανωμένης κοινωνίας των πολιτών και θα εμπνεύσει εμπιστοσύνη στον ρόλο του δημόσιου διαλόγου, εφόσον η σύνθεσή τους και η λειτουργία τους επιτρέπουν την έκφραση των απόψεων του συνόλου της κοινωνίας των πολιτών².

1.3 Λαμβανομένης υπόψη της καλής υποδοχής της πρωτοβουλίας και του ενδιαφέροντος που εκδήλωσαν οι συμμετέχοντες, ιδίως οι ΜΚΟ που βρίσκονται μακριά από τα κέντρα λήψης αποφάσεων, η ΕΟΚΕ συνιστά να συνεχιστεί αυτός ο διάλογος, προκειμένου να γίνει γνωστή η διαδικασία του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου και να προσεγγιστεί ευρύτερο κοινό, υπό την προϋπόθεση ότι η μορφή του διαλόγου θα διασφαλίζει την ενδεδειγμένη αντιπροσωπευτικότητα.

¹ <https://www.consilium.europa.eu/el/policies/european-semester/>.

² Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. «Les Conseils économiques et sociaux nationaux des États membres de l'Union européenne: les différents modèles de dialogue» (Οι εθνικές Οικονομικές και Κοινωνικές Επιτροπές της Ευρωπαϊκής Ένωσης: τα διάφορα μοντέλα διαλόγου), μελέτη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής που εκπονήθηκε από τον Ignacio Hoces Iñiguez.

- 1.4 Η ΕΟΚΕ προτείνει την ετήσια διοργάνωση μιας ημέρας του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου σε συνεργασία με τα κράτη μέλη για τη συνέχιση του διαλόγου.
- 1.5 Όλα τα μέρη αναγνώρισαν αυτή την πραγματικότητα: οι επισκέψεις ανά χώρα καταδεικνύουν ότι η ΕΟΚΕ προσφέρει προστιθέμενη αξία στα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα χάρη στην άμεση διασύνδεσή της με την κοινωνία των πολιτών.
- 1.6 Η ΕΟΚΕ θεωρεί σημαντική την προώθηση και την προβολή του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου στα κράτη μέλη, καθώς και την υποστήριξη των κυβερνήσεων για την εφαρμογή των συστάσεων του Συμβουλίου.
- 1.7 Η ΕΟΚΕ έχει πραγματοποιήσει πολυάριθμες εισηγήσεις σχετικά με το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο, οι οποίες θα πρέπει να συγκεντρωθούν σε ένα ενιαίο έγγραφο προκειμένου να γίνουν ευρύτερα γνωστές.
- 1.8 Η ΕΟΚΕ συνιστά να διοργανώνεται σε κάθε κράτος, καθώς και σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, μια ετήσια και μακρόπνοη διαβούλευση με την κοινωνία των πολιτών υπό την αιγίδα της, ώστε να μπορεί να διαδραματίζει τον ρόλο της ως εκπρόσωπος της κοινωνίας των πολιτών.

2. Ιστορικό

- 2.1 Το 2018, η ΕΟΚΕ αποφάσισε να γνωστοποιήσει τη διαδικασία του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου στην κοινωνία των πολιτών και να ενισχύσει τη συμμετοχή της σε αυτήν, καθώς και να διαβουλευθεί μαζί της όσον αφορά το περιεχόμενο των ανά χώρα συστάσεων, που δημοσιεύονται ετησίως από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή περί τον Μάιο-Ιούνιο.
- 2.2 Η ΕΟΚΕ, αναλαμβάνοντας την πρωτοβουλία να διοργανώσει διαβουλεύσεις υπό τη μορφή στρογγυλών τραπεζών σε διάφορες χώρες μέσω του δικτύου των μελών της, μπόρεσε να δώσει νέα προοπτική στο Ευρωπαϊκό Εξάμηνο³.
- 2.3 Ο σκοπός της ΕΟΚΕ ήταν τριπλός: να προσφέρει τη συμβολή της κοινωνίας των πολιτών στη διαδικασία του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, να γνωστοποιήσει ευρύτερα τη διαδικασία αυτή στην κοινωνία των πολιτών και να συμβάλει στη γνωστοποίηση των ανά χώρα συστάσεων που αποφασίζονται από το Συμβούλιο, ώστε να καταστεί δυνατή η παρακολούθησή τους.
- 2.4 Τα ακόλουθα έξι ερωτήματα αποτέλεσαν τη βάση των συζητήσεων:
- 1) Ποια είναι η γνώμη σας για τις «συστάσεις ανά χώρα» που διατυπώθηκαν φέτος για τη χώρα σας; Εστιάζουν στα σωστά ζητήματα; Ποιες συστάσεις δεν είναι αρμόζουσες; Ποια ζητήματα δεν τίγονται;

³ Οι εκθέσεις των επισκέψεων στα κράτη μέλη είναι διαθέσιμες στο Διαδίκτυο:
<https://www.eesc.europa.eu/el/sections-other-bodies/other/european-semester-group/documents>

- 2) Πώς βλέπετε τη σχέση μεταξύ του εθνικού προγράμματος μεταρρυθμίσεων (ΕΠΜ) που παρουσίασε η κυβέρνησή σας και των συστάσεων που έλαβε φέτος η χώρα σας;
- 3) Σε ποιο βαθμό συμφωνείτε με το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων της κυβέρνησής σας; Σε ποιο βαθμό υλοποιεί η κυβέρνησή σας το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων;
- 4) Πώς κρίνετε τον βαθμό εφαρμογής των συστάσεων ανά χώρα από το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών; Για ποιο λόγο είναι αυτός ο βαθμός υλοποίησης;
- 5) Τι είδους υποστήριξη θα έπρεπε / θα μπορούσαν να παράσχουν τα θεσμικά όργανα της ΕΕ (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή) ώστε να υπάρξει αποτελεσματικότερος συντονισμός και καλύτερη οικειοποίηση του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου σε εθνική κλίμακα;
- 6) Πώς βλέπετε τον ρόλο σας και τον ρόλο των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών εν γένει στη διαδικασία αυτή;

3. Μεθοδολογία

- 3.1 Οι χώρες οι οποίες έλαβαν μέρος σε ακρόαση το 2018 και το 2019 (Κύπρος, Ισπανία, Γαλλία⁴, Ελλάδα, Ουγγαρία, Λιθουανία, Λουξεμβούργο, Μάλτα, Πορτογαλία⁵, Τσεχία, Ρουμανία και Σουηδία⁶) ορίστηκαν σε εθελοντική βάση, αφού επικοινωνήσαν μαζί τους τα μέλη της ΕΟΚΕ. Η Πορτογαλία, δεδομένου του ενδιαφέροντός της για το θέμα, διοργάνωσε μόνη της ακρόαση με ίδιους πόρους.
- 3.2 Οι συμμετέχοντες επιλέχθηκαν από οργανώσεις εργοδοτών, συνδικαλιστικές οργανώσεις και οργανώσεις που εκπροσωπούν άλλες κατηγορίες. Προσκλήθηκαν από τους αντιπροσώπους τους στην ΕΟΚΕ. Η Επιτροπή προσκλήθηκε συστηματικά να συμμετάσχει. Σε ορισμένες περιπτώσεις, παρέστησαν επίσης εκπρόσωποι κυβερνήσεων και κοινοβουλίων (Κύπρος, Ελλάδα, Ουγγαρία, Λιθουανία, Μάλτα, Τσεχία). Οι συζητήσεις είχαν τη μορφή στρογγυλής τραπέζης, υπό την προεδρία μελών της ΕΟΚΕ.
- 3.2.1 Η μορφή αυτή επέτρεψε την ευρεία και αντιπροσωπευτική διαβούλευση με όλες τις συνιστώσες της κοινωνίας των πολιτών.
- 3.2.2 Ορισμένες από τις χώρες που έλαβαν μέρος διαθέτουν οικονομική και κοινωνική επιτροπή (Ισπανία⁷, Γαλλία⁸, Ελλάδα⁹, Τσεχία¹⁰, Μάλτα¹¹, Λιθουανία¹², Λουξεμβούργο¹³, Ρουμανία¹⁴),

⁴ Η Γαλλία έλαβε μέρος σε ακρόαση το 2018.

⁵ Η έκθεση σχετικά με την εν λόγω ακρόαση εξακολουθεί να εκκρεμεί.

⁶ Η Ρουμανία και η Σουηδία έλαβαν μέρος σε ακρόαση το 2018.

⁷ Οικονομικό και κοινωνικό συμβούλιο.

⁸ Οικονομικό, κοινωνικό και περιβαλλοντικό συμβούλιο.

ενώ άλλες χρησιμοποιούν μη θεσμοθετημένους τρόπους συμμετοχής της κοινωνίας των πολιτών στη δημόσια ζωή.

3.3 Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή συμμετείχε στις συζητήσεις παρουσιάζοντας τη διαδικασία του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου.

3.4 Η επιθυμία που εκφράστηκε στην πλειονότητα των ακροάσεων ήταν η συνέχιση των ανταλλαγών. Στη Σουηδία, οι εκπρόσωποι της Επιτροπής πρότειναν να προγραμματιστούν χωριστές συνεδριάσεις στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου για τους άλλους οργανισμούς που δεν συμμετείχαν αυτήν τη φορά. Προτάθηκε να συμβάλει η ΕΟΚΕ στην προσπάθεια αυτή με δράσεις ευαισθητοποίησης.

4. Παρατηρήσεις από τις ακροάσεις

Προκαταρκτικές παρατηρήσεις

Από τη γενική εικόνα του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου προκύπτει ότι:

- η μακροοικονομική διάσταση των συστάσεων δυσχεραίνει την κατανόησή τους από το ευρύ κοινό·
- η κοινωνία των πολιτών επιθυμεί να συμμετέχει με αποτελεσματικό και παραγωγικό τρόπο και θέλει να ζητείται η γνώμη της σε πρώιμα στάδια προκειμένου να συμμετέχει στις εργασίες του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου·
- η έλλειψη τρόπων ενημέρωσης αναφέρθηκε ομόφωνα από την κοινωνία των πολιτών. Επιθυμεί επίσης να έχει τη δυνατότητα κατάρτισης προκειμένου να διαθέτει ικανότητα εμπειρογνωμοσύνης, ώστε να μπορεί να εκφέρει τεκμηριωμένη άποψη τόσο για τις συστάσεις ανά χώρα στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου όσο και για την εφαρμογή τους από τις κυβερνήσεις·
- στις συζητήσεις έγινε ορισμένες φορές αισθητή η εθνική πολιτική κατάσταση (Κύπρος, Ρουμανία, Σουηδία) και τονίστηκε ότι οι συστάσεις ανά χώρα, αν και συχνά επικροτούνται, εκλαμβάνονται ως πόρρω απέχουσες από τα πλέον σοβαρά προβλήματα των πολιτών, και τούτο οφείλεται στην αρχή της δοτής αρμοδιότητας μεταξύ της Ένωσης και των κρατών μελών.

9 Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή.

10 Οικονομικό και κοινωνικό συμβούλιο διαβουλευσεων.

11 Συμβούλιο οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης.

12 Τριμερές συμβούλιο.

13 Οικονομικό και κοινωνικό συμβούλιο.

14 Οικονομικό και κοινωνικό συμβούλιο.

- 4.1 Ερώτηση 1: Ποια είναι η γνώμη σας για τις «συστάσεις ανά χώρα» που διατυπώθηκαν φέτος για τη χώρα σας; Εστιάζουν στα σωστά ζητήματα; Ποιες συστάσεις δεν είναι αρμόζουσες; Ποια ζητήματα δεν θίγονται;
- 4.1.1 Οι συστάσεις γενικά επικεντρώνονται με τρόπο ενδεδειγμένο στα βασικά ζητήματα και επικροτούνται, παρότι παρατηρήθηκε πολυπλοκότητα και επαναληπτικότητα σε ορισμένες εξ αυτών.
- 4.1.2 Η κοινωνία των πολιτών δεν φαίνεται να έχει κατανοήσει γιατί ορισμένα θέματα δεν εντάσσονται στο Ευρωπαϊκό Εξάμηνο· έτσι, ζητήθηκε συχνά η προσθήκη μιας κοινωνικής πτυχής στις συστάσεις, που να περιλαμβάνει μεταξύ άλλων: την κοινωνική πολιτική, την απασχόληση, τις ίσες ευκαιρίες, τη δίκαιη πρόσβαση στην αγορά εργασίας, την καταπολέμηση της ανεργίας και της φτώχειας, την πάταξη της παράνομης απασχόλησης, το κοινωνικό ντάμπινγκ και τις συντάξεις.
- 4.1.3 Διαπιστώνεται ότι οι ανά χώρα συστάσεις θα πρέπει να περιλαμβάνουν και άλλους δείκτες, καθώς επίσης και το θέμα της οικολογικής μετάβασης (Γαλλία), προκειμένου να καταστούν πιο συγκεκριμένες και εστιασμένες στους άμεσους προβληματισμούς των χωρών.
- 4.1.4 Η διασύνδεση του εκπαιδευτικού συστήματος με την αγορά εργασίας (Ισπανία, Ελλάδα, Λουξεμβούργο, Τσεχία, Ρουμανία) και το ζήτημα της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου ή του αποκλεισμού από αυτό συγκαταλέγονται στα στοιχεία που απουσιάζουν από τις συστάσεις (Ελλάδα).
- 4.1.5 Η διαδικασία έδωσε τη δυνατότητα να εκφραστούν απόψεις για τις κυβερνητικές πρακτικές και να συζητηθούν θέματα εθνικού χαρακτήρα (Μάλτα, Κύπρος, Ουγγαρία, Ρουμανία, Τσεχία, Σουηδία).
- 4.1.6 Οι μέθοδοι ανάλυσης ενδέχεται να ήταν προβληματικές, καθώς δεν κρίθηκε σκόπιμη η εφαρμογή των ίδιων μεθόδων ανάλυσης στις μεγάλες και τις μικρές οικονομίες που χαρακτηρίζονται από μεγάλο άνοιγμα στο εξωτερικό και πολλούς μεθοριακούς εργαζομένους (Λουξεμβούργο).
- 4.1.7 Οι συστάσεις επικρίθηκαν επίσης για το ότι δεν δίνουν τη δυνατότητα εξεύρεσης λύσεων για τη διαρθρωτική ανεργία (Ισπανία).
- 4.1.8 Η έννοια της ισοσκελίσης του προϋπολογισμού —δηλαδή η χρήση των έκτακτων εσόδων για τη μείωση των δημόσιων ελλειμμάτων— θεωρείται ότι περιορίζει τις προοπτικές της οικονομικής πολιτικής των χωρών (Ισπανία, Γαλλία). Επικρίθηκε επίσης το ότι η αξιολόγηση των επενδύσεων βασίζεται αποκλειστικά και μόνο στις δαπάνες, χωρίς να λαμβάνονται υπόψη τα αποτελέσματα, πολύ περισσότερο μάλιστα που οι επενδύσεις δεν αποτελούν κατ' ανάγκη αντικείμενο κατάρτισης προϋπολογισμού (Λουξεμβούργο).
- 4.1.9 Διεφάνη μια ορισμένη δυσπιστία προς την κυβέρνηση (Κύπρος, Ρουμανία, Τσεχία), καθώς δόθηκε η εντύπωση ότι ορισμένες κυβερνήσεις τηρούν κατ' ελάχιστον τις συστάσεις ανά χώρα, προκειμένου να επωφελούνται από τη χρηματοδοτική στήριξη της Ευρώπης.

- 4.1.10 Εκφράστηκε λύπη για το γεγονός ότι η ανάλυση του βιομηχανικού τομέα δεν περιλαμβανόταν στις συστάσεις ανά χώρα (Ισπανία), όπως και οι ανισότητες μεταξύ ορισμένων περιφερειών (Λιθουανία).
- 4.1.11 Η γήρανση του πληθυσμού θα πρέπει να αντιμετωπίζεται μάλλον ως πρόκληση και όχι ως κίνδυνος για το συνταξιοδοτικό σύστημα, το σύστημα ασφαλίσεως κατά του κινδύνου αδυναμίας αυτοεξυπηρετήσεως και το σύστημα περίθαλψης, ιδίως επειδή μπορεί επίσης να δημιουργήσει καινοτομία και οικονομικό μετασχηματισμό με αναφορά στην «οικονομία της τρίτης ηλικίας» (silver economy) (Λουξεμβούργο).
- 4.1.12 Το ζήτημα της φορολογικής βελτιστοποίησης και του επιθετικού φορολογικού σχεδιασμού προκάλεσε επικρίσεις· πράγματι, δεν είναι σκόπιμο να θίγεται το εν λόγω ζήτημα χωρίς οι κυβερνήσεις να έχουν συμφωνήσει σχετικά με την άμεση και έμμεση επιδιωκόμενη στην Ευρώπη φορολογία (Λουξεμβούργο).
- 4.2 Ερώτηση 2: Πώς βλέπετε τη σχέση μεταξύ του εθνικού προγράμματος μεταρρυθμίσεων (ΕΠΜ) που παρουσίασε η κυβέρνησή σας και των συστάσεων που έλαβε φέτος η χώρα σας;
- 4.2.1 Από τις μισές περίπου απαντήσεις προκύπτει έλλειψη συσχέτισης (Ουγγαρία, Μάλτα, Ρουμανία, Σουηδία), ενώ από τις άλλες μισές (Ισπανία, Γαλλία, Λιθουανία, Τσεχία) προκύπτει ικανοποιητική καταγραφή των εθνικών προκλήσεων. Άλλωστε, οι συμμετέχοντες στη Γαλλία ζήτησαν να μάθουν τις συστάσεις που έλαβαν οι άλλες χώρες. Σε άλλες περιπτώσεις, χωρίς να απαντηθεί συγκεκριμένα η ερώτηση, επικρίθηκε η έλλειψη πολιτικής βούλησης του ΕΠΜ τους (Κύπρος, Ελλάδα).
- 4.2.2 Επισημάνθηκε ότι τα ΕΠΜ είναι συρρικνωμένα (Ισπανία) σε σημείο αμφισβήτησης της ικανότητάς τους να τονώσουν την ανταγωνιστικότητα (Κύπρος, Μάλτα) ή να καταπολεμήσουν αποτελεσματικά τη φτώχεια και τον αποκλεισμό των πλέον ευάλωτων ατόμων από την αγορά εργασίας (Σουηδία).
- 4.2.3 Ως εκ τούτου, η συζήτηση θα έπρεπε να επικεντρωθεί στην έκθεση ανά χώρα και όχι στις συστάσεις του Συμβουλίου, η λογική και τα κριτήρια των οποίων είναι ασαφή (Λουξεμβούργο).
- 4.2.4 Οι συμμετέχοντες εξέφρασαν τη λύπη τους για το γεγονός ότι το κοινοβούλιο δεν συμμετείχε περισσότερο στην κατάρτιση των ΕΠΜ (Γαλλία).
- 4.3 Ερώτηση 3: Σε ποιο βαθμό συμφωνείτε με το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων της κυβέρνησής σας; Σε ποιο βαθμό υλοποιεί η κυβέρνησή σας το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων;
- 4.3.1 Οι απαντήσεις που συγκεντρώθηκαν είναι κατ' ουσίαν ανάμεικτες. Οι συμμετέχοντες εξέφρασαν τη λύπη τους για τον προσανατολισμό της κοινωνικής πολιτικής. Ορισμένοι τομείς πολύ σημαντικοί για τον πληθυσμό, όπως η καταπολέμηση της φτώχειας, η ανεργία των νέων, η τρίτη ηλικία, και η μεταρρύθμιση του συνταξιοδοτικού συστήματος έχουν αγνοηθεί (Κύπρος, Γαλλία, Ισπανία, Ελλάδα, Λιθουανία).

- 4.3.2 Οι συμμετέχοντες εξέφρασαν επίσης τη λύπη τους για την έλλειψη συστάσεων για την πολιτική προστασίας του περιβάλλοντος ή για την οικολογική μετάβαση (Γαλλία, Ελλάδα, Λουξεμβούργο, Τσεχία).
- 4.3.3 Η σιωπή τριών χωρών (Μάλτα, Ρουμανία, Σουηδία) σχετικά με το θέμα αυτό καταδεικνύει τη δυσκολία διατύπωσης γνώμης όσον αφορά τα ΕΠΜ, τα οποία δεν περιορίζονται στις ανά χώρα συστάσεις του Συμβουλίου.
- 4.3.4 Ορισμένες από τις αντιδράσεις αφορούν θέματα που δεν φαίνεται να προκύπτουν από το ΕΠΜ, αλλά από την κυβερνητική πολιτική (Ουγγαρία, Λιθουανία).
- 4.3.5 Ανέκυψαν ερωτήματα σχετικά με το αποτρεπτικό αποτέλεσμα που μπορεί να έχουν τα ΕΠΜ για τις ξένες επενδύσεις (Κύπρος, Ελλάδα), λόγω των περιορισμών που δημιουργούν, ακόμη και αν λαμβάνουν υπόψη την πραγματική δομή της οικονομίας και των δυσκολιών της (Ελλάδα).
- 4.3.6 Η μη εξεύρεση λύσεων στο πρόβλημα της αναντιστοιχίας του εκπαιδευτικού συστήματος με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας αναγκάζει τους νέους πτυχιούχους να εγκαταλείπουν τη χώρα τους και ευνοεί την προσφυγή στην παράνομη απασχόληση εργαζομένων από τρίτες χώρες (Λιθουανία).
- 4.3.7 Επισημάνθηκε επίσης ότι η αδιαφάνεια δεν επιτρέπει να προσδιοριστεί κατά πόσον τα ευρωπαϊκά κονδύλια χρησιμοποιούνται αποτελεσματικά ή όχι (Ουγγαρία).
- 4.4 Ερώτηση 4: Πώς κρίνετε τον βαθμό εφαρμογής των συστάσεων ανά χώρα από το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών;
- 4.4.1 Οι συστάσεις δεν αμφισβητούνται· περιλαμβάνονται στα ΕΠΜ, μεταξύ άλλων μέτρων, γεγονός που δεν επιτρέπει να καταστεί σαφές τι απορρέει από την εφαρμογή των συστάσεων και τι όχι (Σουηδία): ως εκ τούτου, θα πρέπει να υπάρχει σαφέστερη σύνδεση μεταξύ τους. Επιπλέον, η έλλειψη θάρρους και πολιτικής φιλοδοξίας που προσάπτεται στις κυβερνήσεις (Ισπανία, Ουγγαρία, Μάλτα, Τσεχία, Ρουμανία, Σουηδία), αφήνει να χρονίζονται ανησυχητικά προβλήματα (παράνομη απασχόληση, φτώχεια, κοινωνικός αποκλεισμός, ανισότητες μεταξύ των περιφερειών).
- 4.4.2 Οι ανά χώρα συστάσεις εκλαμβάνονται ενίοτε ως επαναλαμβανόμενες επειδή η εφαρμογή τους έμεινε ανολοκλήρωτη (Ουγγαρία, Λιθουανία), ενώ άλλες φορές η αντίληψη αυτή οφείλεται στη συνεκτικότητα ορισμένων προτάσεων του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου με τη στρατηγική «Ευρώπη 2020», η οποία στηριζόταν σε πέντε στόχους προς επίτευξη από τα κράτη μέλη έως το 2020 (απασχόληση, έρευνα και ανάπτυξη, κλιματική αλλαγή, εκπαίδευση, μείωση της φτώχειας).
- 4.4.3 Ωστόσο, οι συμμετέχοντες θεωρούν ότι αυτές έχουν θετικό αντίκτυπο, έστω και αν η εφαρμογή τους γίνεται αντικείμενο κριτικής. Ως εκ τούτου, η Ισπανία επικρίνει την έλλειψη μέτρων

καθοδήγησης, ενώ άλλες χώρες ανέφεραν την ανάγκη για ενδιάμεση αξιολόγηση (Μάλτα, Τσεχία, Ρουμανία).

- 4.4.4 Η Ελλάδα επισήμανε ότι είναι η πρώτη φορά, λόγω των καταστάσεων που πέρασε, που συμμετέχει στο Ευρωπαϊκό Εξάμηνο, και άρα δεν έχει το περιθώριο να αξιολογήσει τον βαθμό υλοποίησης του ΕΠΜ.
- 4.4.5 Ορισμένοι δείκτες κρίνονται παραπλανητικοί: θα έπρεπε να στοχεύουν στο αποτέλεσμα και όχι στις δαπάνες, ώστε να αντικατοπτρίζεται το πραγματικό επίπεδο καινοτομίας (Ουγγαρία), για παράδειγμα.
- 4.4.6 Τέλος, μολονότι οι θετικές πτυχές των εθνικών προγραμμάτων μεταρρυθμίσεων επισημάνθηκαν αρκετές φορές, η εφαρμογή τους εξακολουθεί να μην απαλείφει τις μισθολογικές διαφορές, τη φτώχεια και τις ανισότητες μεταξύ των περιφερειών (Λιθουανία).
- 4.5 Ερώτηση 5: Τι είδους υποστήριξη θα έπρεπε / θα μπορούσαν να παράσχουν τα θεσμικά όργανα της ΕΕ (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή) ώστε να υπάρξει αποτελεσματικότερος συντονισμός και καλύτερη οικειοποίηση του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου σε εθνική κλίμακα;
- 4.5.1 Φαίνεται πως είναι ανάγκη τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα να οργανώνουν διαβουλεύσεις για να διευκολύνουν τη συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών και ιδίως των ΜΚΟ σε ορισμένες χώρες. Η προστιθέμενη αξία της προσέγγισης αυτής προϋποθέτει οι διαβουλεύσεις να προσφέρουν την ευκαιρία για την καταγραφή της γνώμης τμημάτων της κοινωνίας των πολιτών που μερικές φορές αποκλείονται από τον δημόσιο διάλογο (νέοι, γυναίκες) (Τσεχία, Σουηδία).
- 4.5.2 Σημειώθηκε επίσης ότι είναι λυπηρό η κοινωνία των πολιτών και ιδίως οι ΜΚΟ να μη διαθέτουν τα υλικά και χρηματοδοτικά μέσα για να συμβάλουν στις εργασίες του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, οι οποίες θεωρούν ότι αποφασίζονται σε απομακρυσμένο από τη βάση πολιτικό επίπεδο.
- 4.5.3 Ζητήθηκε η στήριξη της ΕΟΚΕ —η προστιθέμενη αξία της οποίας έγκειται στο ότι τα μέλη της προέρχονται και αυτά από την κοινωνία των πολιτών—, με στόχο την κατάρτιση, την ικανότητα εμπειρογνομosύνης και τη συνεργασία με τις εθνικές ΟΚΕ ή άλλες δομές, όπως τα Σπίτια της Ευρώπης για παράδειγμα.
- 4.5.4 Η διαδικασία διαβούλευσης με την κοινωνία των πολιτών θα πρέπει να πραγματοποιείται πριν από τη δημοσίευση των ανά χώρα συστάσεων (Κύπρος, Ελλάδα, Λουξεμβούργο, Μάλτα) και να βασίζεται σε συστηματικότερο διάλογο μεταξύ των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων και της κοινωνίας των πολιτών (Γαλλία), συμπεριλαμβάνοντας όλους τους κοινωνικοοικονομικούς φορείς (Ισπανία, Ουγγαρία, Λουξεμβούργο, Τσεχία). Η τελευταία αυτή πτυχή είναι ζωτικής σημασίας προκειμένου το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο να είναι αξιόπιστο στα μάτια της κοινωνίας των πολιτών (Ισπανία).
- 4.5.5 Υποστηρίχθηκε ότι η συνεργασία με την οργανωμένη κοινωνία των πολιτών θα πρέπει να ξεκινά από το στάδιο της εκπόνησης της μεθοδολογίας (Λουξεμβούργο).

- 4.5.6 Αυτό θα έδινε στην ΕΟΚΕ τη δυνατότητα να έχει μεγαλύτερη προβολή, και δη αξιοπιστία (Ουγγαρία). Ως εκ τούτου, η ΕΟΚΕ θα μπορούσε να καταρτίσει μια στρατηγική και ένα σχέδιο παρακολούθησης των εργασιών (Τσεχία) και θα έπρεπε να συγκεντρώσει σε ένα ενιαίο έγγραφο όλα τα αιτήματα που έχει διατυπώσει σχετικά με τη διαδικασία του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου (Λουξεμβούργο).
- 4.6 Ερώτηση 6: Πώς βλέπετε τον ρόλο σας και τον ρόλο των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών εν γένει στη διαδικασία αυτή;
- 4.6.1 Οι εκπρόσωποι της κοινωνίας των πολιτών, οι οποίοι γνωρίζουν στην πράξη τα προβλήματα του πληθυσμού, είναι οι νόμιμοι συνομιλητές που μπορούν να εκφράσουν τις πραγματικές ανάγκες των πολιτών (Ελλάδα, Μάλτα, Σουηδία).
- 4.6.2 Στο πλαίσιο αυτό, σε συμφωνία με τις κυβερνήσεις, η αποκέντρωση και η περιφερειοποίηση της διαβούλευσης (Ισπανία, Γαλλία) θα μπορούσε να επιτρέψει ευρύτερη κινητοποίηση, συμπεριλαμβάνοντας και τους νέους, με τα κατάλληλα μέσα.
- 4.6.3 Ο χρόνος απόκρισης και το ενδιαφέρον θα βελτιώνονταν εάν οι διαβουλεύσεις ξεκινούσαν σε πρότερο στάδιο.
- 4.6.4 Ορισμένοι συμμετέχοντες επιθυμούν τη δημιουργία ΟΚΕ σε κάθε χώρα. Υπογραμμίζουν ότι αυτό θα της έδινε τη δυνατότητα να παρακολουθεί σε όλα τα επίπεδα τις αποφάσεις που προβλέπονται σε εθνική και ευρωπαϊκή κλίμακα στο πλαίσιο της διαδικασίας του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου.
- 4.6.5 Η διαβούλευση μεταξύ της οργανωμένης κοινωνίας των πολιτών και των κυβερνήσεων πρέπει να βασίζεται σε πραγματικό διάλογο, στο πλαίσιο του οποίου οι κυβερνήσεις παίρνουν θέση όσον αφορά τις αναλύσεις των κοινωνικών εταίρων (Λουξεμβούργο).
- 4.6.6 Ελλείψει εθνικών ΟΚΕ, η κοινωνία των πολιτών οφείλει να εκφράσει την επιθυμία της να συμμετέχει στη διαδικασία του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου μέσω στενότερης συνεργασίας με την κυβέρνηση (Κύπρος).

Βρυξέλλες, 31 Οκτωβρίου 2019

Luca JAHIER

Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής